

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

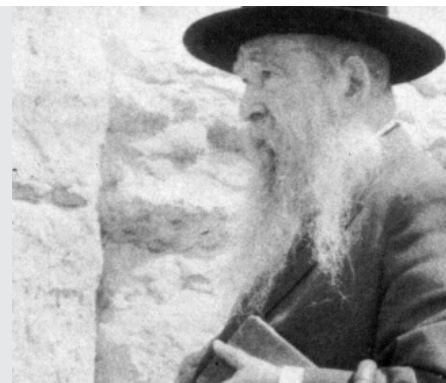
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2846

יום רביעי ה' אדר א' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק קד | עמוד היומי: ברכות סב | דף הכולל: ב"מ פג | קנין ירושלמי: תרומות מג
דף היומי בהלכה: ר"ד י"א - י"ג .
מוסר: שם עולם - ועוד יותר מזה' עד 'ובעונותינו הרבים'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יראת שמים עד "ועתה הטה אזנך"

פעם צעד הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל ברחובה של עיר והבחין בילדה בוכייה. "מדוע את בוכה?" שאל הרב

ממידותיהם הנאצלות של גדולי ישראל

עצתו של מרן ה"חזון איש"

דלת חדרו של מרן ה"חזון איש" היתה נעולה במשך שעה ארוכה, כאשר בתוך החדר שהו זוג מבוגרים, בעל ואשה, ושוחחו עם הרב.

בני הבית שלא הבינו על מה ולמה מסתגר הרב עם השניים לפרק זמן כה ממושך, ניסו לקלוט שברי מילים וחצאי משפטים. "מאתיים חבילות סיכות" בקע קולו של ה"חזון איש" מעבר לדלת, "וכאלף כפתורים".

"האם זה לא יותר מידי?" נשמע קולו של הגבר, ותשובת ה"חזון איש" נשמעה לאחר מחשבה: "טוב. נקנה רק שבע מאות..."

עיניהם של בני הבית התעגלו בתימהון, כאשר. כאשר שעה ארוכה לאחר מכן עוד נשמע הרב מנהל שיחה ערה עם השניים בענייני סדקית, כאילו היו אלו דברים הנוגעים ברומו של עולם. רק כאשר עזבו בני הזוג את הבית בפנים מאירות, התאפשר לבני הבית להתעניין אצל הרב לפשר הדבר.

וכך סיפר מרן ה"חזון איש": בני הזוג הללו הינם ניצולי שואה. אודים מוצלים מאש שאיבדו את הכל בחורבן הנורא. כאן בארץ, הקימו יחד את ביתם, והם מבקשים לרוות מעט נחת אחרי השכול הנורא שחוו, מבקשים הם לפתוח חנות סדקית, וכיון שלא ידעו

פעם צעד הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל ברחובה של עיר והבחין בילדה בוכייה. "מדוע את בוכה?" שאל הרב. "משום שחברתי בכיתה אמרה לי שהבגד שלה יפה יותר מהבגד שלי" ייבבה הילדה. "מה שמך?" שאל הרב שאלה שלא מן העניין, "רבקה" השיבה הילדה.

הרב אברמסקי נעמד ונאם באוזניה: "לכי נא ילדתי לביתך, ואמרי לכולם שפגשת את הרב של הרחוב, והרב של הרחוב אמר לך שהשם שלך הוא היפה ביותר מכל השמות של הילדות, ושהבגד שלך הוא היפה ביותר מכל השמלות שבכיתה".

אור עלה על פניה של הילדה, והיא מיהרה כחץ מקשת לביתה, לספר לכולם על פסק ההלכה שיצא מפיו של הרב הנוגע ישירות למעמדה הרם...

היה זה אברך צעיר שהתלווה לרב, שביקש להבין על מה ולמה ראה הרב צורך להתייחס כך לילדה קטנה.

תשובתו של הרב נסמכה על יסודות איתנים. הן כך אמר הכתוב (ישעיהו כה. ח): 'ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים.' 'כל פנים' אמר הכתוב, ואפילו פניה של ילדה קטנה. ואם כך היא דרכו של הבורא, הן אנו מצווים ללכת בדרכיו ולנהוג באורחותיו, וכיצד נוכל להתעלם מבכי של ילדה קטנה?!"

אל מי לפנות - באו אל בית הרב".

"וכי האם הדבר מתפקידו של הרב, לשמש כיועץ בענייני סדקית, חוטים, מחטים וכפתורים?" תמהו בני הבית בעדינות והרב השיב: "זו היא העזרה לה הם זקוקים עתה, וכיצד אהין שלא לנצל את הזדמנות פז לישא מעט בעול עם אומללים אלו, שעולמם חרב בעדם?!"

מדוע רקד הרב הישיש ברחובה של עיר?

היו אלה ימי זקנותו של ה"חזון איש", כאשר במצוות הרופאים נאלץ הרב לצעוד מידי ים כברת דרך מסויימת, לחלץ את עצמותיו ולהשיב את רוחו צעד הרב ברחובותיה של בני ברק דאז כשהוא מלווה במשמשו ונסמך על מקלו, כאשר נתקלו השניים באדם פשוט, שצעד לאיטו ברחוב, עיניו עצובות וראש מורכן.

ולפתע, חילץ הרב את זרועו מזרוע משמשו, אחז בקצות מקלו בשתי ידיו, הניפו אל על ופצח בריקוד של ממש לפני אותו יהודי. ברחובה על עיר.

עמד היהודי והתבונן בריקודו של הרב הישיש ואט אט האיר חיוך קלוש את עיניו הכבויות. רק כאשר הציף החיוך את פניו הוריד ה"חזון איש" את מקלו, נפרד לשלום מאותו יהודי, והמשיך בצעידתו. את ההסבר למעשהו סיפק למשמשו על אתר: "יהודי זה, ניצול שואה הנהו, ואת כל משפחתו איבד בכבשני ההשמדה. מחפש אני דרך להקל מעליך מעט את יגונו, וידעתי כי אם ארקוד לפניו - יעלה הדבר חיוך על פניו. מה הנך אומר? האם הצלחת מעט בכך?..."

משפחה שלימה שהתחזקה מכיון שהרב כהנוביץ ראה...

על ר' אריה לוי מסופר שהיה עומד מידי בוקר בכניסה לת"ת

עץ חיים - ומתבונן בילדי החמד "תינוקות של בית רבן" הנכנסים בשערי החיידר. באחד הימים ניגש מאן דהו ושאלו, מה הרב רואה כך שמדי בוקר הוא כל כך מקפיד להתייצב על משמרתו? אמר לו ר' אריה, בא עמוד כאן לצדי ותביט מה אתה רואה? אמר לו האיש. אני רואה ילדים שונים גדולים וקטנים שרצים ונכנסים... אמר לו ר' אריה, בא אראה לך מה אני רואה: זה הילד בא בלי סוודר וקר לו! וזה נעליו קרועות... וזה נראה מעט עצוב, וזה נראה דואג... אביהן של ישראל. בדיוק כך היה נראה מורי חמי הגאון רבי שלום זלמן חיים כהנוביץ זצ"ל שנפטר לפני שנים מספר. כתלמידו של ר' אריה לוי, היה עומד ומביט בעיניו הפיקחות ובלבו הרחב על ילדי החמד. רואה מזהה ועוזר. באחד מהמקרים שנתגלו וסופרו למאות במשך ימי השבעה. נכנס אברך חשוב על משפחה שבני מפארים את טובי הישיבות ובפיו עוד סיפור על גדלותו של אביכם זצ"ל, כל משפחתי התחזקה רק בזכותו. כשהגענו לרחובות היינו בשלבים הראשונים של החזרה בתשובה, וכשבאנו להתקבל לחיידר אביכם זצ"ל קיבלנו במאור פנים, ופתח לנו בכבוד את שערי הת"ת אבל בגני הבנות סרבו לקבל את בתנו ולכן נאלצנו לשלוח אותה לגן פושר של ממ"ד. בוקר אחד כששתי מורידה את בני בת"ת ובני מקבל את החיוך הנצחי והלבבי מהמנהל, אשתו חוצה את הכביש, אל גן הממ"ד הממוקם מעבר לכביש, ואז הרב כהנוביץ כשרואה "ושם עיניו וליבו לזולת" קורא לה. ושואל אותה למה? למה אתם שולחים לשם? ואז היא מספרת לו שבגן החרדי מסרבים לקבלם. אמר לה: מחר בבוקר את הולכת עם בתך אל הגן שלנו ותאמרי לגנת שהרב כהנוביץ ביקש שתלמדו כאן, וכמובן שכך עשתה והגנת קיבלה את בקשתו וזכינו להתחזק ולהתעלות ולרוות רוב נחת דקדושה.

(עלון 'פניני הגבעה' הרב מנחם ויינגרטן, גיליון 532, וארא תשפ"ד)

לפני מספר חודשים קיבלתי שיחת טלפון בזמן המבחן, אחת מנשות האברכים סיפרה שבעלה יצא בשליחותה לקנות כלי נצרך במקום מרוחק, ואינה רוצה להיות זאת שגרמה לו להפסיד את הבחינה, לכן התקשרה ללא ידיעת בעלה על מנת לבקש שיאשרו לו באופן חד פעמי להיבחן במוצאי השבת...

הרב דוד קרביץ אחראי מוקד המבחנים בשכונת 'אחיסמך' בלוד, מספר על המוקד

זים את פתיחת המוקד. בראיון עמו אנו מתוודעים לחוויה של ימי ההקמה ועל הנבחרים המיוחדים במקום.

אלעזר גולדברג

מסלולי הלימוד של 'דרשו' כבר מפורסמים בכל מקום בעולם בו מצויים יהודים שומרי מצוות. הדבר ניכר במיוחד במקומות בהם נבנים שכונות או ערים חדשות המיועדות לציבור בני התורה שמיד עם האיכלוס הראשון כבר נפתח מוקד מבחנים במקום. כך גם נעשה בשכונת 'אחיסמך' בלוד שעם כניסת עשרות המשפחות הראשונות, התעורר אחד מהתושבים היקרים, האברך המיוחד הרב דוד קרביץ שליט"א, לדאוג לבחינה החודשית הקרובה ומיד

מתי עלה בדעתך לזום את פתיחת המוקד ב'אחיסמך'?

כבר בהיותי אברך צעיר לאחר נשואי נבחנתי במסגרת 'דף היומי בהלכה' ולאחר שרכשתי דירה 'על הנייר' ב'אחיסמך', עוד לפני שהדירה הייתה בנויה, כאשר עוד התגוררתי בירושלים, כבר הייתי מוטרד ממקום הבחינה לאחר שאעבור לשם. באותה

היה הרצון להיות שותף למשהו גדול. ידעתי שכאשר יפתח מוקד מבחנים תהיה בכך תועלת וזיכוי הרבים לרבים מהתושבים העתידיים, כי כאשר באים לגור במקום חדש וכבר בתחילת הדרך יש בו מקום תורה עבור כולם, הדבר סוחף רבים מהתושבים להצטרף ללימוד ולבחינות. היה לי רצון עז להיות שותף להגברת קול התורה.

מה שגורם לי כעת להמשיך הלאה לעסוק בהכנת המקום, בפרסום המוקד ובהתפתחותו, הוא הידיעה שבכל חודש שהמוקד פעיל ומצליח מבקשים עוד ועוד להיות חלק ממשפחת 'דרשו'.

אספר סיפור אחד בו אני נזכר כעת וממחיש את השקיקה לעסק התורה שנגרם בעקבות פעילות המוקד. לפני מספר חודשים קיבלתי שיחת טלפון ביום שישי בזמן המבחן, על הקו היתה אחת מנשות האברכים מתושבות השכונה ובקשה בפיה. היא סיפרה שבעלה יצא בשליחות לקנות כלי נצרך במקום מרוחק מתוך מחשבה שיספיק לשוב ולהשתתף במבחן כהרגלו מדי חודש אך כעת מבינה שלא יספיק. היא הרגישה מבוכה גדולה מכך שהיא גרמה לו להפסיד את הבחינה ולכן התקשרה ללא ידיעת בעלה על מנת לבקש שיאשרו לו באופן חד פעמי להשיב על המבחן במוצאי השבת. לאחר בירור מול המשרד הבקשה אושרה והבעל אכן נבחן מיד בצאת השבת...

צימאון כזה ללימוד ולבחינה במוקד שלנו כפי שמתבטא במעשה זה, נותן לי דחיפה חזקה להמשיך הלאה להתמסר לניהול המקום!

תקופה פניתי לאחראים על מוקדי המבחנים וביררתי אם יאשרו לפתוח מוקד מבחן כאשר המקום יתחיל להתאכלס וקיבלתי אישור עקרוני לכך. לאחר תקופה, כאשר אני ועוד עשרות משפחות נוספות היינו התושבים הראשונים שהתאכלסו במקום, פניתי שוב להנהלת הארגון וקיבלתי את האישור המעשי לפתיחת המוקד וכך הוא נפתח לפני כשלוש וחצי שנים.

במבחנים הראשונים במוקד נבחנו בודדים, אך עם הזמן שעבר והאיכלוס המתמשך בשנים האחרונות, הצטרפו למוקד עשרות נבחנים קבועים וכיום משתתפים בו מדי חודש כשבעים בני תורה.

רוב הנבחנים צעירים בין גיל עשרים לארבעים, אולם ישנם כמה נבחנים תלמידי חכמים מבוגרים שכבר סיימו לחתן את ילדיהם. כמובן שמכל המגזרים והעדות באים להיבחן ללא כל הבדל. נבחנים אצלנו בעיקר בשלושה מסלולים: 'דף היומי בהלכה' על 'משנה ברורה' בו משתתפים כארבעים נבחנים, עמוד היומי שנבחנים בו כארבע עשרה אברכים ודף היומי בבבלי עם כעשרים וחמשה נבחנים קבועים. בנוסף, ישנם כמה תלמידי חכמים שנבחנים במסלול 'דף היומי בירושלמי' וכן במסלול 'קנין חכמה'. כמובן שיש מהמשתתפים שנבחנים על כמה מבחנים יחד מדי חודש.

סיפרת שיזמת את פתיחת המוקד עוד לפני שהשכונה נבנתה והתאכלסה. מה הדבר שגרם לך אז וגורם לך עד היום להתמסר כל כך לעניין?

אני זוכר שכאשר התחלתי לחשוב על כך, הדבר שהניע אותי

הבחור צחקק במבוכה, והשיב ב'נו נו... 'סתמי שכזה. הוא לומד בצער, ולכן כל שעה שלו נחשבת מאה, כלומר - שעה אחת שלו זה כמו שבוע לימוד של המתמיד בישיבה... ראש הישיבה עושה ממני צחוק...

זהו סיפור מרתק על שני חברים, שלמדו יחדיו בישיבה לפני כחצי יובל

ואולי כחלש מינוס. החליט החבר להתחקות אחר עקבות חברו לשעבר, ולגלות מה עבר עליו מאז הכירו בישיבה ועד ימינו אנו, ואז נפעם כשנודע לו דבר הסיפור, ומעשה שהיה כך היה: אותו בחור, שכאמור היה נכשל ונחשל בכל תחום לימודי, נשבר לבו בקרבו, והוא הרגיש שאין מקומו עוד בישיבה. באחד הימים בא לפני ראש הישיבה, והודיעו בקול שבור אך נחרץ כי הקיץ הקץ על ניסיונותיו למצוא טעם בלימוד התורה, והוא מבין שעם כל הכאב והצער שבדבר הוא פשוט עוזב את הישיבה. ראש הישיבה שמע, וחש כאב עז מפלח את לבו. היטב ידע כי לא קל לתלמיד שלפניו, כל יום בישיבה דורש ממנו מסירות ומהווה אתגר. ובכל זאת, כששמע את הדברים יוצאים מפיו - חש שאינו

הם היו שני חברים, שלמדו יחדיו בישיבה לפני כחצי יובל. חברים אמרנו, אולם אין זה מדויק - שכן האחד היה תלמיד שקדן שהגה בתורה בהתמדה, נחשב לאחד מגאוני הישיבה שידיו רב לו בכל סוגיא נלמדת, ואילו השני רחוק היה מהתמדת התורה כרחוק מזרח ממערב, התקשה לשבת על מקום אחד יותר מרבע שעה, וגם כשרונו היה בינוני ומטה...

דווקא לכן, כשנפגשו כעבור שני עשורים, היה בעיני השקדן לפלא, כשנודע לו שהחבר ההוא, אותו הכיר מהישיבה, קם והפך למרביץ תורה נודע, והוא מפורסם כגאון ששולט היטב בכל מכמני המסכתות הנלמדות בישיבות, וכמתמיד שהוגה בתורה ללא הפסקה. רגע, איך זה יתכן, הלא בישיבה נחשב כבינוני מינוס,

את החשבון במדויק, והסביר באיזה מתמיד מדובר... הוא לא יכול ללמוד יותר מארבע שעות, זה דורש ממנו מאמץ עילאי. לפי התרגיל החשבונאי של פעם אחת בצער שווה מאה שלא בצער- הרי שהוא עוקף את כל תלמידי הישיבה פי כמה וכמה, ולימודו הוא כלימוד ארבע מאות שעות מדי יום!

עתה, הביט רבי חיים בבחור במבט מתפעל שבעתיים, וביקש ממנו: 'נו, אם אתה כזה מתמיד גדול-תן לי ברכה! אמר הרב בחיבה כשהוא מבין את הלך הדברים, אך הבחור ההמום היה נבוך ומבולבל גם יחד, ולא הצליח להוציא הגה מפיו. רבי חיים קניבסקי מבקש ממנו ברכה, כי הוא המתמיד של הישיבה! אולם רבי חיים לא התכוון לוותר ועמד על כך שה'מתמיד' של הישיבה יברכו, עד שלא נותרה לו ברירה, והוא שלף מפיו ברכה חטופה ומגומגמת משהו ימלא ה' כל משאלות ליבכם לטובה ורבי חיים נענה ב'אמן' ובברכת 'וכן למר'...

הביקור הסתיים, וראש הישיבה יחד עם הבחור שבו לישיבה. עתה הרגיש הבחור שלא בנוח, הרי הוא המתמיד של הישיבה, רבי חיים קניבסקי מבקש ממנו ברכה איך הוא יכול לעזוב הישיבה? איך הוא יכול להיפרד ממנה? הוא חייב לנסות, שוב ושוב עד שהצליח ואכן גדל וצמח למרביץ תורה ההוגה בה בשקידה רבתי ושמו נישא בהערצה בפי כל תלמידיו - כפי שמסופר בגיליון 'שיעורי ליל שישי לבני עליה', מפי החבר הנפגע של הבחור...

ועתה, אחים יקרים, בואו חשבון: אם ראש הישיבה היה מתחיל במילות מוסר וכיבושין, או אם היה חלילה מתעלם ממצבו של הבחור, ואפילו אם היה מצטער אך לא עושה דבר כל אלה לא היו משאירים את הבחור בישיבה, ולבטח לא מגדלים אותו לתלמיד חכם ומרביץ תורה. אבל ראש הישיבה בחר בדרך של מילה טובה, וברגע בו שמע על תלמידו המתקשה - החל להחמיא לו ולרומם אותו, הכתיר אותו באחת ל'מתמיד' הבלתי מעורער של הישיבה - והתוצאה הברוכה לפנינו. אחים יקרים, סביבנו המון אנשים כאלה, ברגעים דרמטיים יותר ופחות בחייהם, ברגעים קשים, וגם ברגעים פשוטים. מחמאה אחת מכל הלב, מילה טובה שנותנת כוח, משפט מחזק שמטעין אנרגיה - את זה כולנו יכולים וצריכים לתת, ולעולם לא נשער לאן הדברים יובילו ומה תהא התוצאה. עלינו לנצל על הזדמנות למילה טובה, להחמיא לזולת, לחפש בכל אדם את הנקודות החיוביות ולהחמיא עליהן מכל הלב וכך נזכה להיות שותפים בבניינם של רבים ובהצלחתם!

(דבר תורה לשולחן שבת, משפטים תשפ"ד)

מסוגל לתת לו לעזוב בצורה כזו, והחל לשואלו: אמור לי בבקשה, כמה זמן אתה כן מסוגל ללמוד, במאמץ מקסימלי?, והבחור הרהר ארוכות כמחשב את חשבונו, והשיב: בקושי בקושי, אולי אגיע לארבע שעות ביום... זה המקסימום!. המשיך ראש הישיבה לשאול: 'אם יורשה לי שאלה נוספת, כמה להערכתך לומד הבחור המתמיד ביותר בישיבה, זה שלא עוזב את הגמרא כמעט ולו לרגע?' ספק שאל ספק ידע את התשובה. 'אוהו', הגיב הבחור, 'המתמיד של הישיבה - להערכתך הוא לומד ארבע עשרה שעות ביממה. ארבע עשרה שעות. ואני, המקסימום שאני מסוגל בקושי רב ובמאמץ עילאי זה אולי ארבע שעות!'. אם כן אתה עוקף את המתמיד של הישיבה, כן? זה ידוע לך?' - אמר ראש הישיבה, 'הבה נעשה חשבון: באבות דרבי נתן כתוב, שפעם אחת בצער שווה יותר ממאה פעמים שלא בצער. אמת ויציב כי המתמיד הלז לומד ארבע עשרה שעות ביום, אך זה בא לו בקלות יחסית, זה כשרונו והוא נהנה מכל רגע. לעומתו, אתה - כשאתה לומד ארבע שעות בשיא המאמץ, הרי זה ארבע שעות בצער, שהן שוות כמו ארבע מאות שעות של המתמיד הנבחר בישיבה. אז מי לומד יותר ממי?!'.

הבחור צחקק במבוכה, והשיב ב'נו... סתמי שכזה. הוא לומד בצער, ולכן כל שעה שלו נחשבת מאה, כלומר - שעה אחת שלו זה כמו שבוע לימוד של המתמיד בישיבה חשבון מעניין, אבל לא כל כך מתקבל על הדעת. ראש הישיבה עושה ממני צחוק... פלט לבסוף במבוכה רבה, 'הלואי הייתי מגיע לקצה קרסוליו של מתמיד הישיבה!', אמר בכנות.

'אתה לא רק מגיע, ולא רק לקצה, ואף לא לקרסוליו. אתה עוקף אותו, ובענק. ארבע מאות שעות ביום, הוא בשום אופן לא יכול לתת תפוקה כזו, גם אם ירצה. אתה המתמיד של הישיבה איך אוכל לוותר על המתמיד של הישיבה? איך אתה מהין לחשוב על עזיבה, שעה שאתה הכתר של התמדת התורה בישיבה הבחור חיך והחל להתווכח. החשבון לא נכון, ואולי הוא רק בערך, ואולי רק כמעט.

הוויכוח נמשך והתלהט, עד שהשניים קבעו ללכת אל הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל ולשואל את פיו. כשנכנסו, ראש הישיבה הציג את הבחור שלצידו במילים הבאות: היום הגעתי ועמי המתמיד של הישיבה שלנו, מספר אחד בהתמדת התורה בישיבתנו! כשהבחור מסמיק ומחוויר לסירוגין, ואילו רבי חיים מתחייך חיוך גדול ומביט בו בהתפעלות. ואז, תיאר ראש הישיבה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מה מזכיר לכם דף? סביר להניח שלפחות רובכם עניתם עכשיו: "עט". ומה מזכירה שמיכה? - כרית. מה יש בג'ונגל? - אריות

הרב ד"ר עוז מרטיץ 'על זה לא חשבת'

ההבדל בין צורת החשיבה הראשונה לשנייה, הוא ההבדל בין הסיכוי שלנו להפיק מהעתיד את המרב והמיטב, לבין הסיכוי להפסיד אותו.

אם נבקש להגדיר בהגדרה מדויקת אחת את ההבדל בין שתי צורות החשיבה הללו, ההגדרה תהיה: תקווה.

תקווה היא כוח ענק. בורא העולם נטע בה את הכוח להשפיע על המציאות באופן מעשי ממש:

כשאנחנו מלאי תקווה, הציפיות שלנו כלפי העתיד נעשות אופטימיות יותר. אותו 'מחר' מקבל גוון בהיר, אנחנו חוששים ממנו פחות, וכך מסוגלים להתכונן לבואו ברוגע, בצלילות ומתוך אנרגיית עשייה חיובית.

וככל שאנו רגועים, צלולים וחיוביים יותר - כך גדל הסיכוי שהעתיד יענה על הציפיות שלנו ממנו. כשאנחנו עולים על דרך התקווה, אנחנו נעים על הציר שמקדם אותנו אל הטוב שמחכה לנו כמובן, החיים אינם כה פשוטים, ולא תמיד קל לבחור בדרך התקווה. לא מעט גורמים עושים יד נגדנו ומבקשים להבהיר לנו למה התקווה, בעצם, לא קיימת.

כישלונות עבר, דעות קדומות, התייחסות מקטינה מצד אנשים שסביבנו, נתוני אופי שנדמים לנו כבלתי ניתנים לשינוי - אלו רק חלק מרשימת מתנגדי התקווה.

כדאי לכם לחשוב מה הם הדברים שמפריעים לכם להתחבר לתקווה. כדאי לכם לנטרל אותם.

אל תתנו לשום דבר למנוע מכם לקוות לעתיד נפלא. אתם ראוים לו. קבלו את פניו בשמחה.

מילון מונחים

עתיד - הפרשנות שלנו על אודות העומד להיות, שנובעת מהידוע לנו בהווה.

תקווה - תכונה אנושית המספקת כוח, ערנות ויצירתיות.

תקווה היא היכולת לא לראות שום מחסום כבלתי עביר,

ולהתייחס אל האפשרי כאל קרוב לוודאי.

תכונה זו חיונית להתמודדות עם חוויות החיים.

משהו לקחת לדרך:

אנחנו נולדים עם תקווה, אך לעתים מאבדים אותה בהמשך

הדרך.

מה מזכיר לכם דף?

סביר להניח שלפחות רובכם עניתם עכשיו: "עט".

- ומה מזכירה שמיכה?

- כרית.

- ושעון?

- מחוגים.

- מה יש בג'ונגל?

- אריות.

- ומה שותה פרה?

- חלב.

הופס... טעות. פרה לא שותה חלב, אלא מים, למרות שרבים הם

האנשים שיענו את התשובה האסוציאטיבית השגויה הזו.

אנחנו יכולים להיות אנשים מקוריים, בעלי מעוף, חוקרים, לא ממסדיים - ולמרות זאת, למרות שברור לנו שאנחנו לא צמודים לשבלונות, אין מנוס מלגלות שהשבלונה חזקה מאתנו.

המוח שלנו בנוי כך, שהוא מארגן לעצמו את המידע על אודות העולם בצורה של תבניות; ואין כמו משחק אסוציאציות ספונטני כדי לגלות לנו עד כמה חזקות התבניות הללו בתוכנו.

אין בכך כל רע. להפך, התבניות הללו מאפשרות לנו להבין את העולם ולהתמודד בו. בלעדיהן, אין זיכרון ואין ניסיון חיים.

החיסרון שבהן הוא, שאנחנו מתרגלים למדוד את העולם לפי הידוע לנו, ונעשים חרדתיים כלפי משתנים בלתי צפויים שייכנסו למשוואה ויהרסו את השוויון שעמלנו להשיג.

זו הסיבה לכך שאנחנו מעדיפים את ההווה. הוא לא תמיד חביב ולא תמיד עונה על ציפיותינו, אבל הוא מוכר וידוע ולכן גם נוח - בעוד העתיד הוא הבלתי צפוי בהתגלמותו.

מי יודע מה יביא אתו המחר ומה ילד יום? איש מאתנו אינו יודע ייתכן שאת כל מה שעמלנו להשיג היום, נאבד מחר.

ייתכן שההשקעה הגדולה שלנו תתברר כחסרת תועלת.

ייתכן שמצבים חדשים, בלתי מוכרים לנו, יפלו לחיינו ויעמידו אותנו מול התמודדויות עלומות.

אבל...

ייתכן שכל מה שעמלנו להשיג היום, יניב לנו רווחים עצומים

מחר. ייתכן שההשקעה הגדולה שלנו תתברר כמכרה זהב. ייתכן

שמצבים חדשים, בלתי מוכרים לנו, יפתחו בפנינו אופקים רחבים

והזדמנויות אדירות.

לגבור על הראייה הפסימית שלכם.

כדי להשיג מחדש את התקווה, הקיפו את עצמכם באנשים אופטימיים.

משפט:

פסימיים חוששים מהמחר, כי מחר החיים אולי יהיו אחרים. אופטימיים שמחים לקראת המחר מאותה סיבה.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם שספריו יצאו במהדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

קרבה תמידית אל אנשים מלאי תקווה, גורמת לנו להתבונן בעולם בצורה מוארת יותר, ולהעניק לחוויות החיים שלנו פרשנות חיובית יותר.

נצלו את העובדה הזו כדי לרכוש מחדש את היכולת לקוות: חפשו תמיד שותפים בעלי ראייה אופטימית, שיכולים לעזור לכם

**חלפו כעשר דקות, והשוטרת יצאה ממשרדה.
היא התקרבה למכונית, אוחזת בכרטיס הזיהוי
חסר התוקף והמיושן. השוטרת החזירה לה
את הכרטיס, ואמרה לה בהבעה זעופה:...**

אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים, אין עוד מלבדו. (דברים ד, לה)

בדרך לתערוכת המזון. קצב הנסיעה האיטי לא הפריע לה. היא נהנתה מהאווירה הנינוחה שנוצרה במכונית, עקב השיחה הקלה שהתנהלה בין החברות. היא גם חשה סיפוק מכך שהיא עושה חסד עם ארבעת הנוסעות שהצטרפו אליה. בנוסף, התענגה מהנהיגה במכונית השכורה והחדשה.

לאה פנתה לכביש המהיר המוביל לעבר מנהרת ברוקלין באטרי. הקצב האיטי כצב של שיירת המכוניות הואט עוד יותר, בעוד המכוניות מתקרבות לרחבה המיועדת לתשלום אגרת מעבר. בינתיים, התלהטו הרוחות במכונית. נושא השיחה עבר לענייני שידוכים, ונראה היה כאילו כולן מדברות בעת ובעונה אחת. שורת המכוניות התקדמה באיטיות רבה, ולאחריה הרגישה עצמה חופשייה להרהר בדברים אחרים שאינם נוגעים לנהיגה עצמה. המכוניות החלו להסתדר בשורות, לקראת ביצוע התשלום, ולאחריה הצטרפה לשורת מכוניות שנראו מתקדמות מהר יותר מן האחרות. לפני שהבינה מה קורה, מצאה עצמה במסלול המהיר (מסלול בו אין צורך לשלם במזומן. מספר המכוניות נרשם אוטומטית והחשבון נשלח ישירות לבעל המכונית). כמו עלה השט במורד הנהר, חשה עצמה נסחפת בזרם התנועה המתגבר. ממש לפני השער, עצרה לאה את המכונית בחריקת בלמים. חברותיה שהשתתקו, שמעו אותה גונחת "אוי, לא!"

בחדש כסלו תש"ס, היה המסלול המהיר בכבישי האגרה כבר קיים מזה זמן, אך לאה ובעלה עדיין לא נרשמו לתכנית התשלומים הממוחשבת, ושלמו במזומן בכל שערי הגשרים והמנהרות המובילים לניו-יורק ובעיר עצמה. לאה ידעה כי אסור לה לעבור במסלול המהיר, ומיד הבינה כי עברה בכך על תקנת תעבורה, עבירה הגוררת בעקבותיה קנס כבד. "עצרי בצד הכביש", הרעים בקולו שוטר לבוש מדים, בעל הבעה נוקשה. לאה התכווצה בחד מאחורי ההגה, וסטתה במבוכה לצדי רחבת

שלוש מלים אלו - "אין עוד מלבדו" - טומנות בחובן משמעות עמוקה. פירושן: לא זו בלבד שאין עוד כוח אחר בעולם פרט לה', אלא שאין דבר בעולם שמציאותו, בכל רגע ורגע, אינה תלויה ברצונו של הקב"ה.

ר' חיים מוולוז'ין מלמדנו סגולה מיוחדת לשמירה מפני סכנה, באמירת המלים "אין עוד מלבדו", תוך כוונה והתמקדות בכוחן הרוחני של המילים. וכך הוא כותב (נפש החיים, שער ג', פרק יב): ובאמת הוא עניין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינין ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל. כשהאדם קובע בלבו לאמר הלא ה' הוא האלוקים האמיתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כוח בעולם וכל העולמות כלל, והכל מלא רק אחדותו הפשוט ית"ש... ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ב"ה. כן יספיק הוא יתברך בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו [כנגדו] שום דבר כלל.

הסיפור הבא מתאר בפנינו כיצד אשה פשוטה השתמשה ב"נוסחת הפלאים" כתפילה פרטית אותה התפללה, כדי להימלט מצרה כמעט וודאית שעמדה להתרגש עליה.

לאה סילבר, מזכירה ומנהלת משרדי חברת "סגל - מוצרי דגים בע"מ", (כל השמות שוננו) התכוונה לעזור בהפעלת הדוכן של החברה, במסגרת תערוכת המזון הכשר השנתית שעמדה להתקיים במרכז הקונגרסים שבניו-ג'רזי. בהיותה טובת-לב ואדיבה, הסכימה ברצון לאסוף במכוניתה שתי עובדות נוספות מהמשרד ושתי חברות, שהתגוררו כולן סמוך לביתה, ברובע פלטבוש שבברוקלין, ניו-יורק, ואשר היו אמורות להפעיל את התצוגה במהלך התערוכה.

לאה נהגה במכוניתה העמוסה נוסעים, פונה לאושיין פארקוויי, בשעת השיא של הבוקר, באחד מימי כסלו שנת תש"ס,

המעבר, ממתנה במתח לבואו של השוטר.

השוטר ניגש למכונתה, ולאח החלה מתנצלת בשטף של מלים. "אני נורא מצטערת, אדוני השוטר. אני יודעת, אסור היה לי להיות בתור ההוא. זו היתה תקלה. אני יודעת איך זה קרה, אבל אני פשוט..."

השוטר קטע את דבריה, לפני שהספיקה לסיים את המשפט. "המתיני כאן", פקד עליה בקול צרוד ומחוספס, "הכיני את הרשימות. מיד תיגש לכאן השוטר הנמצאת שם."

השוטר פנה לעבר אחד מביתני המעבר ושוחח קצרות עם שוטר שעמדה בצד. לאחר דקה או שתיים, הסתובבה השוטר והחלה פוסעת באיטיות לעברה.

לאה ידעה שעכשיו תתבקש להציג את רשימותיה, אולם חיטוט מהיר בתיקה הבהיר לה שרשיון הנהיגה ומסמכי הרישום אינם נמצאים. הכל נשאר בארנקה, אותו שכחה בטעות בתיקה השני. לבה של לאה הלם בפראות, בקצב של מתופף בתזמורת צבאית; כפות ידיה התכסו זיעה קרה, ובראשה התרוצצו מחשבות שונות.

"רשימות בבקשה, דרשה השוטר, בעד חלון המכונת. אני נורא מצטערת, אבל הרשיון שלי לא נמצא איתי. הוא בארנק שלי, אותו שכחתי כנראה בתיק אחר."

"החוק מחייב אותך לוודא שהוצאת את ארנקה, בכל פעם שאת מחליפה תיקים, כפי שאני מקפידה לעשות תמיד," נזפה בה השוטר, "לכל הפחות תני לי לראות את רשיון הרכב שלך."

"אהמ... אני מצטערת גם על-כך. זוהי מכונת ששכרנו לאחרונה, ועדיין לא הכנסנו את המסמכים שלה לתא הכפפות. אני מאמינה שהם נמצאים יחד עם הרשיון שלי, בארנקה." "אם כן, כיצד אוכל לדעת שאינך נוהגת במכונת גנובה? אני חייבת לברר עלייך במחשב שלנו. תני לי מסמך מזהה כלשהו."

"לאה חטטה שוב בתיקה, ולבסוף מצאה כרטיס זיהוי ישן של ביטוח מכונת קודמת. "אני חושבת שהכרטיס כבר אינו בתוקף, אבל לכל הפחות שמי מופיע עליו," אמרה, מנסה לשמור על קור-רוח ומתאפקת שלא לפרוץ בבכי.

השוטר התרחקה, אוחזת בידה את הכרטיס. היא נכנסה למשרד שהיה צמוד לביתני המעבר.

לאה חשבה על בעלה, מרדכי. בוודאי יגיב בביקורת על חוסר האחריות שהפגינה, בכך שעזבה את הבית ללא הארנק והמסמכים. לבסוף, חשבה על הנזק הכספי שייגרם עקב העלייה הצפויה בפרמיות של ביטוח המכונת, אם יירשם לה קנס בעטייה של עבירת תנועה זו.

הנוסעות במכונתה שמרו על שתיקה, כביטוי תמיכה והזדהות עם המצב הקשה אליו נקלעה חברתן. רגע לאחר שהשוטר נכנסה למשרד, נזכרה לפתע לאה בשיעור בו השתתפה בשבת שובה. השיעור התקיים בביתה של אחת משכנותיה, והמרצה האורח היה ד"ר מאיר ויקלר. השיחה התמקדה בכוחה של תפילה, ובמהלכה שמעו המשתתפות סיפור בלתי נשכח, הממחיש את

סגולת השמירה שיש בהתרכזות במילים "אין עוד מלבדו". סיפור זה שמע ד"ר ויקלר מפי הרה"ג ר' אליעזר גינזברג שליט"א, ראש כולל ישיבת מיר ברוקלין, רבה של "אגודת ישראל" בפלטבוש-דרום.

היה זה בימיה הראשונים של מלחמת העולם השנייה. רבי יצחק זאב (ר' וועלוול") סולובייצ'יק, הרב מברסק זצ"ל, מצא עצמו בנתיב התקדמותו של הצבא הנאצי הכובש. כל מי שיכול היה לברוח, נמלט ליערות הסמוכים או מצא מקום מסתור בכפרים. גם משפחתו של הרב מברסק רצתה להימלט, אך הם לא הרהיבו עוז בנפשם לזוז ממקומם, ללא הסכמתו של אבי המשפחה. במשך כל חייו, הקפיד הרב מברסק שלא להשקיע כל מאמץ בנוגע לענייניו האישיים, מעבר להכרחי ביותר. כל השתדלות מיותרת כזו, נחשבה בעיניו כעומדת בסתירה לבטחון בה', ואף עיתות מלחמה נכללו בגדר זה. לאחר יום שלם של התבוננות ושיקול דעת מעמיק, הגיע למסקנה כי מנוסה ליער לא תהווה הפרת הכלל הנוקשה שלו, בכל הקשור לבטחון בה'. בני המשפחה נשמו לרווחה לשמע החלטתו - עד ששמעו את ההסתייגות שנלוותה אליה. הרב פסק כי מותר לו ולמשפחתו להיכנס ליער כדי להגן על חייהם, אך לא יקחו אתם מזון או כל אמצעי מחיה אחרים. הוא הורה לבני משפחתו לקחת אתם אך ורק את אמונתם ב"אין עוד מלבדו". ואז יצאו כולם בצעדה רגלית לעבר היער הסמוך, מבלי לקחת אתם אפילו פרוסת לחם.

אחרי מהלך של מספר שעות, פגשו בדרכם יהודי הנושא בידי שני סלי נצרים גדולים. הוא שאל את הרב ומשפחתו אם הם אכלו משהו במשך היום. הרב השיב לו כי מאז הבוקר לא בא כל אוכל לפיהם. ואז, הראה להם אותו יהודי את הסלים, המלאים מזון כשר למהדרין, שהוכן לכבוד סעודת חתונה. "בגלל המלחמה, החתונה בוטלה. אין מי שיאכל את האוכל הזה. לקחתי את האוכל אתי, כיוון שלא רציתי להיכשל ב'בל תשחית'. אם אתם רעבים, תוכלו לקבל את הכל."

הרב מברסק שאל את היהודי מספר שאלות, כדי לוודא האם האוכל אמנם כשר למהדרין, ולאחר-מכן הודה לו וקיבל ממנו את המזון. הוא התיישב עם בני משפחתו והורה להם לאכול את כל תכולת הסלים.

"אל תשאירו מאום," הורה הרב למשפחתו, "בדיוק כפי שה' דאג לנו היום, כך הוא ידאג לנו כל יום. אם נשאיר משהו, נבטא בכך חוסר בטחון."

למחרת, המשיכו הרב ומשפחתו בצעדה למעבה היער, נמלטים מפני הצבא הנאצי הקרב ובא. לאחר צעידה של מספר שעות, פגשו אדם נוסף, אף הוא נושא מזון - מחתונה אחרת שהתבטלה! בדיוק כמו ביום הקודם, הציע האיש את המזון לרב ולמשפחתו, ובדיוק כמו ביום הקודם, קיבל הרב את המזון מידי לאח שהמשיך הזר בדרכו, התיישבו הרב ומשפחתו לסעוד את לבם, לראשונה באותו יום. כאשר פתחו את הסלים, מצאו אמנם אוכל שהוכן לכבוד סעודת חתונה: היתה מנה עיקרית

ואמנם הצליחו להימלט מאירופה ולהגיע בשלום לארץ ישראל, בעיצומה של המלחמה.

לאה ישבה במכונית, בדממה שהשתררה, והחליטה ליישם את הלקח שלמדה לפני פחות מחודשיים. היא התפללה תפילה פרטית: "אנא, ה'", הפצירה בלבה, "אל תתן לשוטר להעביר את שמי במחשב."

לאה התמקדה בכל כוחותיה בתפילתה החרשית. "אם איחלץ מהצרה הזו, תהיה הצלתי רק בחסדי שמים. רק הוא לבדו יכול לעזור לי. אין עוד מלבדו! אין עוד מלבדו!"

לאה התנתקה מכל הסובב אותה. אמנם במכונית שרר שקט, אך בחוץ, ברחבת ביתני האגרה, התאספו בינתיים עשרות מכוניות שהקימו רעש נוראי. לאה פשוט התעלמה מהכול והתרכזתה אך ורק בתפילתה הפרטית, כשהיא חוזרת שוב ושוב: "אין עוד מלבדו! אין עוד מלבדו."

חלפו כעשר דקות, והשוטרת יצאה משרדה. היא התקרבה למכוניתה של לאה, אוחזת בכרטיס הזיהוי חסר התוקף והמיושן. השוטרת החזירה ללאה את הכרטיס, ואמרה לה בהבעה זעופה: "משהו לא בסדר עם המחשב. אינני יודעת בעצמי מדוע אני עושה זאת, אבל אני הולכת לשחרר אותך ללא קנס. רק הקפידי על-כך שלעולם לא יקרה לך שוב דבר דומה. את יכולה להמשיך בדרכך." הנוסעות לא האמינו למשמע אוזניהן, ולאה בעצמה לא הייתה מסוגלת להוציא הגה מפיה. כל ארבעת החברות החלו לפטפט בקול, משחזרות את האירועים הלא-יאומנו של הדקות האחרונות, בהתלהבות המזכירה אוהדי ספורט החוזרים על מהלכיו של משחק מרתק. לאה לא הייתה מסוגלת להשתתף בשיחה. לכל אורך הדרך לתערוכת המזון, הצליחה לומר דבר אחד בלבד בלבה, שוב ושוב:

"תודה לך, ה'. תודה לך, ה'."

(ז'ורע צדקות', מאיר ויקלר)

ותוספות רבות. אך בשונה מיום האתמול, הפעם לא היה לפתן לקינוח. לא נראה היה שאיכפת למישהו שפריט כה שולי חסר מהתפריט - פרט לרב. לגודל ההפתעה, הרב היה מוטרד ביותר מכך. מדוע מי שבעיתות שלום מעולם לא היה איכפת לו ממה מורכבת סעודתו, יוטרד וידאג מחוסר לפתן ביער, בעיתות מלחמה? הרב קם על רגליו בפנים חמורות, מביט סביב על בני המשפחה הנבוכים.

"מי השאיר משהו מהסעודה של אמש?" דרש לדעת. כל הגה לא נשמע. דממת היער החרשה אוזניים. איש לא זע ממקומו. הרב חזר על שאלתו, בקול רם יותר: "מי השאיר משהו מהסעודה של אמש?"

שוב, דממה. בצד, נשמע קול יבבה של ילד קטן, אחד מנכדיו של הרב. בקול

חלש, רועד מפחד, התוודה: "אני השארתי משהו." "בוא לכאן, מיד", פקד עליו הרב. הפעוט ציית, ופסע לעבר סבו בפסיעות עגומות של אדם שגורלו נחרץ. כאשר הגיע אליו, נעצר וסובב את פניו מבני המשפחה. הסתובב לכאן, הורה לו הרב, "וספר לכולם מה שמרת מסעודת אמש."

הילד הקט פתח את פיו ובקול שקט, קרוב ללחישה, אמר: "שמרתי חלק מהלפתן. פחדתי שלא נשיג שום דבר לאכול היום, לכן השארתי מעט לפתן בצנצנת."

"אתה שמרת לפתן מסעודת אמש, ולכן לא קיבלנו כלל לפתן בסעודה היום. ה' עשה זאת, כדי להזכיר לנו עד כמה מדוקדקת שמירתו והשגחתו עלינו, ועד כמה הוא ישמור עלינו, אם רק נסמוך עליו, ועליו בלבד."

הרב מבריסק המשיך להשמיע מוסר באוזני בני משפחתו, כי עליהם להתרכז ולהתמקד אך ורק במחשבה ובאמונה ש"אין עוד מלבדו", בפרט בעת צרה. בני המשפחה למדו היטב את הלקח,

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

אדם שאביו הפלילו ואם לא יספר שזה אביו יישב בבית האסורים

בבא קמא דף קד

לא יתן לא לבנו ולא לשלוח

אלקיר', כותב הנצי"ב ב'העמק דבר': 'באשר מצות כבוד אב ואם היא מצוה שכלית, שכל דעת אדם מודה בה, הנהיר הכתוב כאן שיעשה מצוה זו בשביל צווי ה' כמו כל חוקי התורה, ויש בזה נ"מ

בעשרת הדברות של פרשת 'ואתחנן' כותב הנצי"ב יסוד גדול מאוד במצוות כיבוד אב ואם, שכדאי לחרטו על לוח הלב. - על הפסוק (דברים, ה' ט"ז) 'כבד את אביך ואת אמך, כאשר צוך ה'

לכמה דינים, כמש"כ בספר שמות' (י"ח ט"ז, וכ' י"ב).

דהיינו, מצוות כיבוד אב ואם היא לכאורה אחת המצוות הכי שכליות, והראיה שגם אנשים שאין בהם ריח תורה - ומצוות, ואפילו גויים, מקיימים אותה, ולפעמים בהידור רב. לכן מדגישה לנו התורה במפורש שנקיים את המצוה החשובה הזו 'כאשר ציווך ה' אלקיך', דהיינו אך ורק מפני שזה ציווי ה', ולא מפני השכליות שבה.

והנה דוגמא לדברי הנצי"ב שהתרחשה לאחרונה, והגיעה אלינו בשיחה מיוחדת מארה"ב. בחור כבן 20 נסע לאמריקה, ולפני צאתו מסר לו אביו חבילה, וביקש למסרה לכתובת פלונית בניו יורק. הבן, כמובן, הסכים למלא את רצון האב, ונטל את החבילה וטמנה בתוך מזוודותיו האחרות.

והנה, בבואו לנמל התעופה בארה"ב, נערכת בדיקה שגרתית בחבילותיו, ולפתע מבחין הצעיר שהבודקים מביטים בו בחומרה, וללא אומר ודברים מזעיקים שוטרים, ומניחים אזיקים על ידיו ורגליו.

הם מודיעים לו שבאחת החבילות התגלו סמים מסוכנים שאסור להכניסם לאמריקה, ולכן הוא יובא באופן מידי למשפט מהיר. כל טענותיו שהוא מהווה בסך הכל שליח לאדם - פלוני, ולא ידע כלל מה מכילה החבילה, נפלו כמובן על אוזניים ערלות, והנה הוא מוכנס לאולם בית המשפט. לפני שהשופט פתח את

הדיון, מבקש הבן לעשות שיחת טלפון אחת לארץ ישראל. השופט הבחין מיד שמדובר בבחור ישר ונעים הליכות, והתיר לו לקיים את שיחת הטלפון. הצעיר - התקשר אלינו וסיפר את הסיפור, והודיע שאם יורשע במשפטה הוא צפוי לשנת מאסר.

'אם אודיע לשופט שהאשם בכל הסיפור הוא אבא שלי, שמסר לי את החבילה, ואני לא ידעתי כלל מה מכילה החבילה, אפטר לגמרי מעונש. האם מותר לי לגלות לשופט את הענין?' שאל הבחור. - ציטטתי בפניו את דברי הנצי"ב הנ"ל, ואמרתי לו שאסור לגלות מאומה, כי בכך הוא עובר על איסור 'מקלה אביו ואימו'. ואם היינו מצוים במצוה זו רק בגלל שכליותה, הרי במקרה שלך השכל אומר שכיון שלא עשית מאומה, אפשר לגלות לשופט מי הוא האשם.

אבל כיון שהצטוונו לכבד את הורינו מפני שכך ציווה ה', הרי שלציווי זה אין חילוקים ואין אוקימתות, וצריך תמיד לכבדם, ועל אחת כמה וכמה להיזהר שלא לבזותם. 'האם אשכ במאסר בגלל אבא שלי?' שאל הצעיר, - ואמרתי לו שכן. אין ברירה. זה הוא ציווי ה', ואין עצה ואין - תבונה נגד ה'. הצעיר קיבל עליו את הדין - פלא הפלאים היה שהשופט הגוי הבין מעצמו שהצעיר - התקשר לרב, ומה היתה התשובה שקיבל, וקיפץ בעונשו וגזר עליו רק חצי שנת מאסר.

(גליון קול ברמה אלול תש"פ)

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מה מברכים על שקדים מסוכרים?

העיקר מברך על הטפל, שונה הדבר בנדוננו, שהעיקר והטפל נחשבים כגוף אחד.

אולם, מי שכוונתו היא רק למצוץ את הציפוי, יברך 'שהכל'; ויתכן, כי אף אם לבסוף בולע את השקד מפני שאין רצונו לעבור על 'בל תשחית', אין הציפוי טפל לשקד, כיון שעיקר כוונתו לאכילת הציפוי.

[משנ"ב רד, נא; בו"מ דרשו, 38]

כלל הוא בהלכות ברכות: כל שיש לפנינו עיקר ועמו טפל, וברכת הטפל שונה מברכת העיקר, מברך על העיקר ופוסט את הטפל.

ולדוגמה: בשקדים מסוכרים, אף אם כמות הסוכר גדולה מנפח השקד, הסוכר טפל לשקד; ולכן יש לברך עליהם רק 'העץ', ולא 'שהכל'. וכך הדין אף באופן שמוצץ תחילה את הסוכר ואחר כך לועס את השקד, ולמרות שבדרך כלל האוכל את הטפל לפני

מה מברכים על שקדים המצופים שוקולד?

השקד; ואם יש לפניו פרי אחר, יברך 'העץ' תחילה על הפרי, ויפטור את השקד. ויש שכתב, שדין שקדים אלו כדין שקדים מסוכרים, האמור לעיל.

ושוקולד שמעורבים בו שברי אגוזים, ברכתו 'שהכל', משום שעיקר דעתו של האוכל היא לשוקולד, והאגוזים טפלים לו.

[בו"מ דרשו רד, 39; וראה עוד שם, ובמקורות]

בהמשך לאמור: שקדים המצופים בשכבת סוכר עבה [דרז"ה], או בשוקולד - אם כוונת האוכל בעיקר לאכילת השקד, יברך 'העץ'. ואם כוונתו בעיקר לציפוי, יש אומרים, שיברך 'שהכל'; ויש אומרים, שאם נפח השקד גדול משל הציפוי, יברך 'העץ'. ואם כוונתו הן לשקד והן לציפוי, יברך 'שהכל' על הציפוי, ואחר כך יברך 'העץ' על השקד, וכיוון שלא לפטור בברכת 'שהכל' את

הזנה מלאכותית - האם מחייבת בברכה?

בתנאים מסוימים], הרי בדיעבד יוצא ידי חובה, ואין לך 'דיעבד' גדול ממצב זה.

וחולה הנזון באמצעות החדרת נוזלים לוריד ['אינפוזיה'], לכל הדעות פטור מברכה. ואם אוכל באמצעות החדרת מזון דרך האף אל הושט ['זונדה'] - יש שהסתפק, שמא חייב בברכה.

[בו"מ דרשו רד, 43]

חולה שמזונו מיוחד באמצעות צינור לקיבתו ['גסטרוטום'] - יש אומרים, שפטור מברכה, כיון שאין זו דרך אכילה; ויש מהם שהציע לומר תפילה כלשהי, או פסוקי תהלים, כתחליף לברכה, להודות להשי"ת על מזונו.

ויש אומרים, שיתכן שחייב בברכה, וראוי שישתדל למצוא אדם אחר שאוכל מאותו המין, כדי שיוציאו בברכתו; והגם שבדרך כלל אין אדם מוציא את חברו בברכות הנהנין [אלא

* כל מאכל שאדם אוכל לשם רפואה, חייב לברך עליו, כיון שנהנה בשעת אכילתו כדרך האוכלים. וכן תרופה שמעורב בה חומר מתוק, או שמצופה בחומר מתוק - צריך לברך לפני נטילתה.
* אדם שכופים אותו לאכול - נחלקו הפוסקים אם מברך, אך אם מדובר באכילת מצוה, יתכן שצריך לברך לכל הדעות. ולהלכה, אין לברך, אלא אם כן מדובר בפת שאכל ממנה 'כדי שביעה'
* האוכל מאכל שאפילו מעט ממנו פוגע בבריאותו, כגון מי שיש לו 'אלרגיה' למאכל מסוים, ואף מעט מאוד ממנו גורם לו לחולי או אף לסכנה - אסור לו לברך, משום שעובר עבירה באכילתו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מברכים 'הטוב והמטיב' על מיץ ענבים?

מכן הופרדו לבקבוקים - נחשבים כיון אחד ואין לברך עליהם 'הטוב והמטיב'.
ומיץ ענבים - יש אומרים שאין מברכים עליו 'הטוב והמטיב', משום שאינו חשוב כיון, ואינו משמח כמותו. ועל יין המובא לסעודה לאחר מיץ ענבים - יש אומרים שאין מברכים עליו 'הטוב והמטיב', אבל לדעת פוסקים רבים, מברכים.
[שו"ע קעה, ו, ומשנ"ב טז; וראה שם, י ו"ג; בו"מ דרשו, 12, וראה שם, 7]

את ברכת 'הטוב והמטיב' על שתיית יין שני בסעודה, מברכים גם כשלא ידוע שהיין השני משובח מן הראשון, כל עוד לא ידוע אחרת. וראה במקורות בנוגע למקרה ששני היינות שווים בטיבם ושני יינות ממקור אחד, שהונחו בשני מְקָלִים, בתוך ארבעים יום לבצירת הענבים, נחשבים כשני יינות לענין זה, כיון שטעמם עשוי להיות שונה, וממילא יתכן שהשני משובח מן הראשון; אך אם שהו במְקָל אחד עד חלוף ארבעים יום לבצירה, ורק לאחר

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666